

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Agencija za predškolsko, osnovno
i srednje obrazovanje

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
Агенција за предшколско, основно
и средње образовање

**ZAJEDNIČKA JEZGRA
NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA
ZA STRANE JEZIKE DEFINIRANA
NA ISHODIMA UČENJA**

ZJNPP za strane jezike definirana na ishodima učenja

Voditeljica projekta:

mr. sc. Marija Naletilić

Konzultantica:

dr. sc. Sonja Sentočnik

Projektni tim:

Maja Stojkić, ravnateljica Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Marija Naletilić, voditeljica projekta, šefica Odjela za ZJNPP

Jasminka Nalo, zamjenica voditeljice, stručna savjetnica za materinski jezik

Svjetlana Bjelić, prevoditeljica/izvršna asistentica

Radna skupina:

mr. sc. Marija Naletilić

Jasminka Nalo, prof.

Svjetlana Bjelić, prof.

Marija Ćavar, prof.

Vera Bičakčić, prof.

Sabina Piknjač, prof.

Dijana Pejić, prof.

Tatjana Bogdanović, prof.

Emir Jahić, prof.

Azra Smajić, prof.

mr. sc. Lidija Mustapić, prof.

dr. sc. Ivana Grbavac, prof.

Rada Bjelić, prof.

Feima Murselji, prof.

Tijana Bišćević, prof.

Ančica Čaleta Gotovac, prof.

Almasa Beganović, prof.

Sofija Udovičić, prof.

Edib Mundžić, prof.

Danijela Čajić, prof.

Josip Lukin, prof.

Nijaz Kovačević, prof.

Sanja Hadžihajdić, prof.

Svjetlana Zamboni, prof.

Vanja Kajgana, prof.

Napomena:

Izrazi koji su napisani samo u jednom gramatičkom rodu odnose se podjednako na ženski i muški rod.

KAZALO

Uvod	4
Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za strane jezike definirana na ishodima učenja Tabelarni prikaz oblasti, komponenti i ishoda učenja	6
Shematski prikaz oblasti i komponenti	16
Ključne kompetencije – prožimajuće teme za strane jezike.....	17
Glavne razine jezičnih kompetencija.....	20
Zajedničke razine kompetencija.....	21

UVOD

Nakon što je Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje (APOSO) izradila *Zajedničku jezgru nastavnih planova i programa (ZJNPP-a) za bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik definiranu na ishodima učenja* uslijedila je izradba *ZJNPP-a za strane jezike definirana na ishodima učenja* te su time završene aktivnosti definiranja jezično-komunikacijskog područja. Proces razvoja *ZJNPP-a za bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik definirane na ishodima učenja* upotrijebljen je kao model razvoja ishoda učenja za sva odgojno-obrazovna područja i kao osnova procesa unapređenja odgojno-obrazovnih sustava u Bosni i Hercegovini.

ZJNPP-a za strane jezike definirana na ishodima učenja urađena je po već utvrđenoj metodologiji razvoja *ZJNPP-a*, odnosno definirane su oblasti koje se sastoje od komponenti, a za svaku komponentu definirani su ishodi učenja¹ te za svaki ishod učenja definirani su pokazatelji s posebnim osvrtom na posebnosti učenja stranih jezika. U razdoblju od rujna do prosinca 2013. godine tekao je proces izradbe Dokumenta, a krajem veljače 2014. godine završene su javne rasprave na cijelom području BiH gdje su nastavnici, izravno uključeni u odgojno-obrazovni proces, imali uvid u Dokument i prigodu dati komentare, nakon čega je urađena revizija Dokumenta kako bi poprimio konačnu verziju.

Polazišna su osnova za izradbu *ZJNPP-a za strane jezike definirane na ishodima učenja* jeste Zajednički europski referentni okvir za jezike – ZEROJ² (eng. Common European Framework of Reference for Languages – CEFR ili CEF), *Identifikacija ključnih kompetencija i životnih vještina u BiH (2011)*, te rezultati analize NPP-a Slovenije, Finske, Singapura, Kanade i Australije.

Pri definiranju *ZJNPP-a za strane jezike definirane na ishodima učenja* sudjelovali su predstavnici pedagoških zavoda, Zavoda za školstvo Mostar, Pedagoške institucije Brčko distrikta BiH, Zavoda za školstvo Slovenije, nastavnici, srednjoškolski profesori, sveučilišni profesori i stručni savjetnici Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.

Pri definiranju mjerljivih, konkretnih i jasnih ishoda učenja i pokazatelja³ Radna skupina koristila je aktivne glagole u prezentu, na osnovi revidirane Bloomove taksonomije, koji odražavaju znanje, vještine i stavove, odnosno kompetencije važne za život u 21. stoljeću.

Temelj učenja stranoga jezika jeste razvoj općih kompetencija, primjerice znanje o svijetu, akademsko znanje u znanstvenim i tehničkim obrazovnim oblastima i dr., a posebice jezično-komunikativne kompetencije kao što su lingvističke, sociolingvističke i pragmatske kompetencije. Važnost se daje uključivanju višestrukih područja znanja, vještina i stavova pri definiranju komponenti, ishoda učenja i pokazatelja (indikatora) za učenje stranoga jezika, primjerice izvršavanje zadataka, uporaba jezično-komunikacijskih strategija i strategija za učenje, složenih vještina razmišljanja, spremnost za suradnju s drugima, izražavanje vlastitoga stava, spremnost za inicijativu, svijest o rizicima u odnosu na kulturne razlike, sposobnost refleksije o stavovima o učenju i dr., kao i važnost uključivanja ključnih kompetencija kao što su komunikacijska kompetencija na stranom jeziku, informatička pismenost (informacijska, medijska, tehnološka), učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, samoinicijativa i poduzetnička kompetencija te kulturna svijest. Pobjrojane ključne kompetencije uključene su u Dokumentu kao prožimajuće teme za strane jezike u definiranim pokazateljima.⁴ Također, učenje stranog jezika podrazumijeva usvajanje jezičnih struktura odnosno gramatike i vokabulara i razvijanje jezičnih vještina čitanja, pisanja, slušanja i govora te se preporučuje rani početak učenja stranoga jezika.

¹ Vidjeti u Oblasti, komponente i ishodi učenja, prilog 1.1 Shema oblasti i komponenti

² Zajednički europski referentni okvir za jezike – ZEROJ (Common European Framework of Reference for Languages – CEFR). Cilj ZEROJ-a jeste olakšana razmjena informacija između učenika i nastavnika tako što će učenici znati što se od njih očekuje i kako da to postignu, ujednačeni način učenja jezika, ujednačeni sustav evaluacije, naglašena praktična primjena jezika, a ne teorijsko znanje, olakšano nostrificiranje diploma i certifikata kojima se potvrđuje znanje jezika i unapređenje efikasne međunarodne komunikacije. Ovaj Dokument možete preuzeti na www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf ili http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/eu-okvir-za-ucenje-oth-srb-t07.pdf

³ Brojevi definiranih ishoda u Dokumentu prate pokazatelje pod istim brojem ali za različiti uzrast

⁴ Vidjeti u Ključne kompetencije – prožimajuće teme za strane jezike

Članovi Radne skupine donijeli su odluku o definiranju razina jezičnih kompetencija u ZJNPP-a za strane jezike definiranoj na ishodima učenja, a to su razine A1, A2 i B2 i podrazine B1+ i B2+⁵ budući da ZEROJ opisuje jezičnu kompetenciju na šest razina A1 – pripremni korisnik A2 – temeljni korisnik, B1 – prijelazni korisnik, B2 – samostalni korisnik, C1 – napredni korisnik i C2 – vrsni korisnik.

Zahtjevi poznavanja jezičnih kompetencija razine A1 sukladni su razvojnom uzrastu učenika na kraju šestog razreda (uzrast 11, 12 godina), A2 na kraju devetogodišnjeg osnovnog odgoja i obrazovanja (uzrast 14, 15 godina), B1+ na kraju trećeg razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke (uzrast 17, 18 godina), B2 na kraju četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog) obrazovanja i obuke (uzrast 18, 19) i B2+ na kraju gimnazije (uzrast 18, 19 godina).⁶

Jezične kompetencije postale su svakodnevna neophodnost i višestruko koristan alat za napredak u različitim segmentima života i rada te je ključ za međukulturalnu suradnju i razumijevanje te pripremanje učenika za rastuće međunarodno tržište rada.

Cilj *ZJNPP-a za strane jezike definirane na ishodima učenja* jeste unaprijediti postojeće NPP-ove za strane jezike u BiH, odnosno poboljšati kvalitetu obrazovne prakse u poučavanju stranoga jezika te osigurati kompatibilnost Dokumenta sukladno EU obrazovnim sustavima i standardima za jezik koji su specificirani u ZEROJ-u.

Definirani ishodi učenja i pokazatelji za različite razine jezičnih kompetencija stranoga jezika koji se koriste u Dokumentu primjereni su poučavanju prvoga stranog jezika. APOSO nije odredila koji će se strani jezik poučavati jer je to isključivo nadležnost ministarstava obrazovanja. Za drugi i treći strani jezik definirani ishodi učenja i pokazatelji također su primjereni, s tim da se razine jezične kompetencije stranog jezika koju treba dostići određuju unutar postojećih NPP-ova što ovisi o broju nastavnih sati i početku učenja stranoga jezika. U Sloveniji za drugi strani jezik, koji se počinje od početka učiti u srednjoj školi, za razinu B1 potrebno je 420 sati učenja, za treći strani jezik planirana je razina A1 nakon 70 sati učenja, A2 poslije 210 sati učenja, A2/B1 poslije 280–350 sati učenja u srednjoj školi. Stručni timovi ministarstava obrazovanja svakako će odrediti koji je to strani jezik i koliko je nastavnih sati učenja potrebno kako bi se ostvarila definirana razina jezičnih kompetencija stranog jezika.

ZJNPP-a za strane jezike definirana na ishodima učenja primjenjiva je kao zajednička osnova pri izradbi NPP-a za strane jezike, a odnosi se na strane jezike koji su odobreni u NPP-a a sukladno Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike. Odbor Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje na 17 sjednici, održanoj 25. 7. 2014. u Mostaru, usvojio je *Zajedničku jezgru nastavnih planova i programa za strane jezike definirane na ishodima učenja*.

⁵ Vidjeti u Razine i podrazine jezičnih kompetencija

⁶ Vidjeti u Zajedničke razine kompetencija

Oblast: SLUŠANJE I RAZUMIJEVANJE SLUŠANOG				
Komponenta 1				
RAZUMIJEVANJE SLUŠANOG SADRŽAJA				
1. Tumači slušani sadržaj				
2. Koristi strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju				
Pokazatelji područja vještina razumijevanja slušanog sadržaja sukladno uzrastu za razinu:				
A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog) obrazovanja i obuke – 18,19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18,19 god.)
1. Prepoznaje značenje smislenih cjelina o poznatim temama	1. Povezuje značenja smislenih cjelina i sadržaja o poznatim temama	1. Analizira značenja smislenih cjelina i sadržaja opće i stručne tematike	1. Razlikuje značenja smislenih cjelina i sadržaja opće i stručne tematike	1. Procjenjuje značenja smislenih cjelina i složenih sadržaja poznate i nepoznate tematike
2. Prepoznaje i povezuje i informacije sa slikom, pokretom, tekstom i svojim iskustvom	2. Povezuje i uspoređuje informacije i sadržaje o svakodnevnim situacijama	2. Objašnjava informacije i suštinu sadržaja opće i stručne tematike	2. Analizira informacije i poruke iz sadržaja opće i stručne tematike	2. Kritički procjenjuje različite informacije i sadržaje i utvrđuje značaj ideja
Komponenta 2				
VOKABULAR, JEZIČNE STRUKTURE I FONETSKE ZAKONITOSTI				
3. Koristi vokabular, jezične strukture i zakonitosti				
4. Procjenjuje specifičnosti izgovora slušanog sadržaja				
Pokazatelji područja usvajanja vokabulara, jezičnih struktura i fonetskih zakonitosti sukladno uzrastu za razinu:				
A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog) obrazovanja i obuke – 18,19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18,19 god.)
3. Prepoznaje nove riječi i jezične strukture	3. Istražuje nove izraze i fraze i povezuje jezične strukture i zakonitosti u svakodnevnim sadržajima	3. Istražuje riječi i izraze i tumači jezične strukture i zakonitosti u općim i stručnim sadržajima	3. Bira opći i stručni vokabular, procjenjuje jezične strukture i zakonitosti u sadržajima i povezuje ih s materinskim jezikom	3. Procjenjuje vokabular jezične strukture i zakonitosti u različitim sadržajima
4. Prepoznaje osnovna obilježja akcenta, intonacije i neverbalne komunikacije u svakodnevnim situacijama	4. Razlikuje akcent, intonaciju i neverbalnu komunikaciju u stranom u odnosu na materinski jezik	4. Tumači obilježja akcenta, intonacije i neverbalne komunikacije u općem i stručnom kontekstu	4. Analizira obilježja akcenta, intonacije, neverbalne komunikacije i dijalekta u općem i stručnom kontekstu	4. Procjenjuje obilježja akcenta, intonacije, neverbalne komunikacije i dijalekta u razumijevanju značenja konteksta

Komponenta 3				
RAZUMIJEVANJE OBRAZACA SPORAZUMIJEVANJA SLUŠANJEM				
5. Procjenjuje obrasce sporazumijevanja poštujući vrijednosti društva				
6. Utvrđuje vrijednosti sadržaja u medijima i informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji				
Pokazatelji područja vještina razumijevanja obrazaca društvene interakcije slušanjem sukladno uzrastu za:				
A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja i odgoja – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog) obrazovanja i obuke – 18,19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18,19 god.)
5. Prepoznaje osnovne društvene obrasce sporazumijevanja	5. Tumači društvene i etičke vrijednosti sporazumijevanja, npr. prijateljstvo, suradnju i toleranciju i poštuje svoju i druge kulture	5. Objašnjava humanističke vrijednosti sporazumijevanja bitne za zajednicu i povezuje ih sa svojim okruženjem	5. Procjenjuje humanističke vrijednosti sporazumijevanja, razvija osjećaj svoga integriteta i poštuje druge	5. Procjenjuje humanističke vrijednosti sporazumijevanja i vrednuje kulture bez predrasuda
6. Prepoznaje ulogu medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije	6. Koristi i bira medije i informacijsko-komunikacijske tehnologije	6. Istražuje i provjerava medije i informacijsko-komunikacijsku tehnologiju	6. Procjenjuje medije i informacijsko-komunikacijsku tehnologiju	6. Procjenjuje i utvrđuje vrijednost i prioritet medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije

Oblast: ČITANJE I RAZUMIJEVANJE PROČITANOG

Komponenta 1

ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM

1. Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije
2. Primjenjuje strategije čitanja

Pokazatelji područja vještina čitanja s razumijevanjem sukladno uzrastu za razinu:

A1 (kraj 6. razreda osnovne škole)	A2 (kraj 9. razreda osnovne škole)	B1+ (kraj 3. razreda srednje stručne škole)	B2 (kraj 4. razreda srednje tehničke i srodne škole)	B2+ (kraj 4. razreda gimnazije)
1. Čita rečenične i tekstualne cjeline o svakodnevnim situacijama i prepoznaje informacije iz jednostavnih sadržaja iz različitih izvora	1. Čita tekstualne cjeline o uobičajenim temama, povezuje informacije iz različitih sadržaja i izvora i zauzima svoj stav	1. Čita tekstove o praktičnim i značajnim situacijama iz života i struke, povezuje informacije iz različitih izvora i donosi zaključke	1. Čita stručne i apstraktne tekstove iz različitih izvora, procjenjuje složene informacije i sadržaje, oblikuje mišljenje i zauzima stavove	1. Čita i kritički procjenjuje različite tekstove iz različitih izvora, smišlja ideje, kombinira i razrađuje
2. Tumači nepoznate riječi iz jednostavnih tekstova i identificira glavne ideje i bitne detalje u jednostavnim tekstovima	2. Pronalazi i analizira glavne ideje i bitne detalje u tekstu i sažima tekstove	2. Povezuje i analizira glavne ideje i važne detalje u općim i stručnim tekstovima	2. Procjenjuje glavne ideje i važne detalje u općim i stručnim tekstovima	2. Utvrđuje i argumentima potkrepljuje ideje i bitne detalje u različitim tekstovima različite tematike

Komponenta 2

USVAJANJE VOKABULARA, JEZIČNIH STRUKTURA I FONETSKIH ZAKONITOSTI

3. Koristi strategije u tumačenju nepoznatih riječi
4. Analizira jezične strukture u kontekstu
5. Čita pravilno koristeći znakove interpunkcije i intonaciju

Pokazatelji područja vještina usvajanja vokabulara, jezičnih struktura i fonetskih zakonitosti

3. Objašnjava značenje nepoznatih riječi u jednostavnim tekstovima i koristi rječnik	3. Objašnjava značenje nepoznatih i višeznačnih riječi u tekstovima i koristi rječnike	3. Tumači riječi i stručne izraze u različitim tekstovima, razvija stručni pojmovnik i koristi rječnike	3. Analizira riječi i stručne izraze u složenim tekstovima i koristi rječnike	3. Procjenjuje stručne izraze u složenim tekstovima i koristi rječnike
4. Prepoznaje proste i složene rečenice jednostavnog gramatičkog oblika	4. Razlikuje proste i složene rečenice složenog gramatičkog oblika	4. Analizira zavisne i nezavisne rečenice i složene gramatičke oblike	4. Uspoređuje i klasificira rečenične strukture i složene gramatičke oblike	4. Procjenjuje tekstove složene rečenične strukture i gramatičkog oblika

5. Čita pravilno jednostavne tekstove i prepoznaje znakove interpunkcije i intonaciju	5. Čita pravilno poznate i nepoznate tekstove i izražajno prati znakove interpunkcije i intonaciju	5. Čita pravilno opće i stručne tekstove koristeći znakove interpunkcije i intonaciju	5. Čita izražajno opće i stručne tekstove koristeći znakove interpunkcije i intonaciju	5. Čita interpretativno tekstove koristeći znakove interpunkcije i intonaciju
Komponenta 3				
UPOZNAVANJE I POŠTOVANJE VLASTITE I DRUGIH KULTURA				
6. Istražuje lingvistiku i kulturu stranoga jezika				
7. Procjenjuje humanističke, društvene i etičke vrijednosti				
Pokazatelji područja vještina upoznavanja i poštovanja vlastite kulture i drugih kultura				
6. Čita jednostavne tekstove i prepoznaje običaje zemlje stranog jezika	6. Čita tekstove o životu zemlje stranog jezika i uspoređuje običaje sa svojim okruženjem	6. Čita tekstove o životu zemlje stranog jezika i uspoređuje sa svojim okruženjem i zanimanjem	6. Procjenjuje tekstove iz jezičnog, društvenog i kulturnog aspekta zemlje stranog jezika	6. Istražuje jezični, društveni i kulturni aspekt zemlje stranog jezika
7. Prepoznaje vrijednost prijateljstva, suradnje, altruizma i empatije i značaj učešća u društvenim aktivnostima	7. Pokazuje prijateljstvo, suradnju, altruizam, empatiju i utvrđuje značaj učešća u društvenim aktivnostima	7. Pokazuje vrijednosti prijateljstva, suradnje, altruizma i empatije i društveno je aktivan	7. Argumentira svoje mišljenje oslobođeno od stereotipa, razvija svoj integritet, poštuje druge i društveno je aktivan	7. Procjenjuje svoje mišljenje, razvija svijest o višejezičnosti, izbjegava stereotipe i društveno je aktivan

Oblast: GOVOR I USMENA KOMUNIKACIJA**Komponenta 1****OBILJEŽJA GOVORNOG JEZIKA**

1. Govori sukladno osnovnim odlikama govornog jezika

2. Koristi standardne jezične izraze i kulturni govor

Pokazatelji područja vještina razumijevanja obrazaca društvene interakcije slušanjem sukladno uzrastu za razinu:

A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg obrazovanja i obuke – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog)obrazovanja i obuke – 18, 19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18, 19 god.)
1. Koristi jednostavan vokabular u govornim cjelinama i intonaciju	1. Razlikuje svakodnevni vokabular u jednostavnim rečeničnim strukturama i primjenjuje intonaciju	1. Bira opći i stručni vokabular u rečeničnim strukturama i razlikuje intonaciju	1. Analizira i bira vokabular, koristi sintaksičke strukture i intonaciju	1. Kombinira bogat vokabular, sintaksičke strukture i intonaciju
2. Koristi uobičajene izraze u razgovoru, izražava svoje mišljenje i poštuje sugovornika	2. Primjenjuje jednostavne obrasce razgovora u svakodnevnim situacijama poštuje sugovornika	2. Koristi opće i stručne izraze u razgovoru, izražava svoja uvjerenja i stavove na kulturni način i uvažava drugačija mišljenja	2. Primjenjuje složene izraze i daje kritičke osvrte o aktualnim temama	2. Osmišljava i pokreće demokratski razgovor o kompleksnim temama, tolerira suprotstavljene stavove i poštuje sugovornika

Komponenta 2**RAZVIJANJE GOVORA**

3. Izgrađuje vještinu govora koristeći komunikacijske strategije

Pokazatelji područja vještina razumijevanja obilježja govornog jezika sukladno uzrastu za razinu:

A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg obrazovanja i obuke – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog)obrazovanja i obuke – 18, 19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18, 19 god.)
3. Koristi jednostavne rečenične strukture shodno namjeni i publici	3. Koristi rečenične strukture i bitne pojedinosti s porukama shodno namjeni i publici	3. Bira rečenične strukture o općim i stručnim temama i iznosi ideje shodno namjeni i publici	3. Procjenjuje rečenične strukture, obrazlaže i zastupa svoje ideje i stavove i razumije drugačije stavove shodno namjeni i publici	3. Kombinira rečenične strukture, argumentira svoje ideje i tolerira drugačije stavove shodno namjeni i publici

Komponenta 3				
GOVOR U RAZLIČITIM KONTEKSTIMA				
4. Primjenjuje pravila i norme sporazumijevanja poštujući druge kulture				
5. Primjenjuje govor u društvenom kontekstu				
Pokazatelji područja vještina razumijevanja obilježja govornog jezika sukladno uzrastu za razinu:				
A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg obrazovanja i obuke – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog)obrazovanja i obuke – 18, 19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18, 19 god.)
4. Prepoznaje osnovne kulturne različitosti u jednostavnom razgovoru s pripadnicima drugih kultura	4. Tumači međukulturalne razlike i koristi uobičajene norme razgovora s pripadnicima drugih kultura	4. Objašnjava međukulturalne razlike i koristi odgovarajući način sporazumijevanja s pripadnicima drugih kultura	4. Primjenjuje općeprihvaćene norme kulturnog sporazumijevanja u kontaktu s pripadnicima drugih kultura	4. Procjenjuje međukulturalne razlike koje utječu na sporazumijevanje i razvija duh tolerancije
5. Razgovara o jednostavnim društvenim temama i izražava svoje mišljenje i stavove	5. Raspravlja o aktualnim društvenim temama i uvažava mišljenje drugih	5. Istražuje društvene teme u kontekstu struke i tržišta rada, razvrstava i donosi zaključke	5. Raspravlja o aktualnim društvenim temama i neminovnosti promjena i zauzima stav	5. Procjenjuje značajne događaje i promjene te daje osvrte i prijedloge za promjene

Oblast: PISANJE I PISMENO SPORAZUMIJEVANJE

KOMPONENTA 1

RAZVIJANJE PRAVILNOG PISMENOG IZRAŽAVANJA

1. Koristi jezične zakonitosti
2. Primjenjuje i razvija vokabular

Pokazatelji područja razvijanja pravilnog pismenog izražavanja sukladno uzrastu za razinu:

A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg obrazovanja i obuke – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog)obrazovanja i obuke – 18, 19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18, 19 god.)
1a. Primjenjuje osnovna načela pisanja	1a. Primjenjuje osnovne jezične zakonitosti u izradbi jednostavnih rečeničnih i tekstualnih cjelina	1a. Razlikuje jezične strukture i zakonitosti u pisanju rečeničnih i tekstualnih cjelina	1a. Utvrđuje standardne rečenične i jezične strukture i zakonitosti i prepoznaje funkciju i uporabu jezika	1a. Osmišljava standardne rečenične i jezične strukture i zakonitosti i prosuđuje principe funkcioniranja i uporabe jezika
1b. Piše pravilno slova, svakodnevne jednostavne riječi, sažete forme, fraze, rečenice i manje tekstualne cjeline	1b. Primjenjuje ustaljene fraze, povezane kratke rečenice i jednostavne tekstove o poznatim temama iz neposrednog okruženja	1b. Bira opće i stručne jezične izraze sastavljajući duže povezane rečenice i jednostavne tekstove standardnih modela iz općih i stručnih oblasti	1b. Izrađuje složene jezične i rečenične izraze kreirajući smislen, jasan i povezan tekst iz općih i stručnih oblasti	1b. Formulira smislene, složene i povezane rečenice u kreiranju složenog povezanog teksta
1c. Prepoznaje pravopisna pravila i interpunkciju na osnovnoj razini	1c. Razlikuje pravopisna pravila i osnovni opseg znakova interpunkcije	1c. Bira pravopisna pravila i znakove interpunkcije u tekstovima	1c. Primjenjuje pravopisna pravila i znakove interpunkcije u tekstovima	1c. Kombinira pravopisna pravila i znakove interpunkcije u tekstovima
2. Koristi jednostavan vokabular prema zanimanjima	2. Primjenjuje svakodnevni vokabular i pravilno koristi nove riječi i izraze	2. Primjenjuje osnovni leksički fond i koristi stručne termine	2. Bira lekseme iz općih i stručnih oblasti	2. Kombinira bogat leksički fond iz različitih oblasti

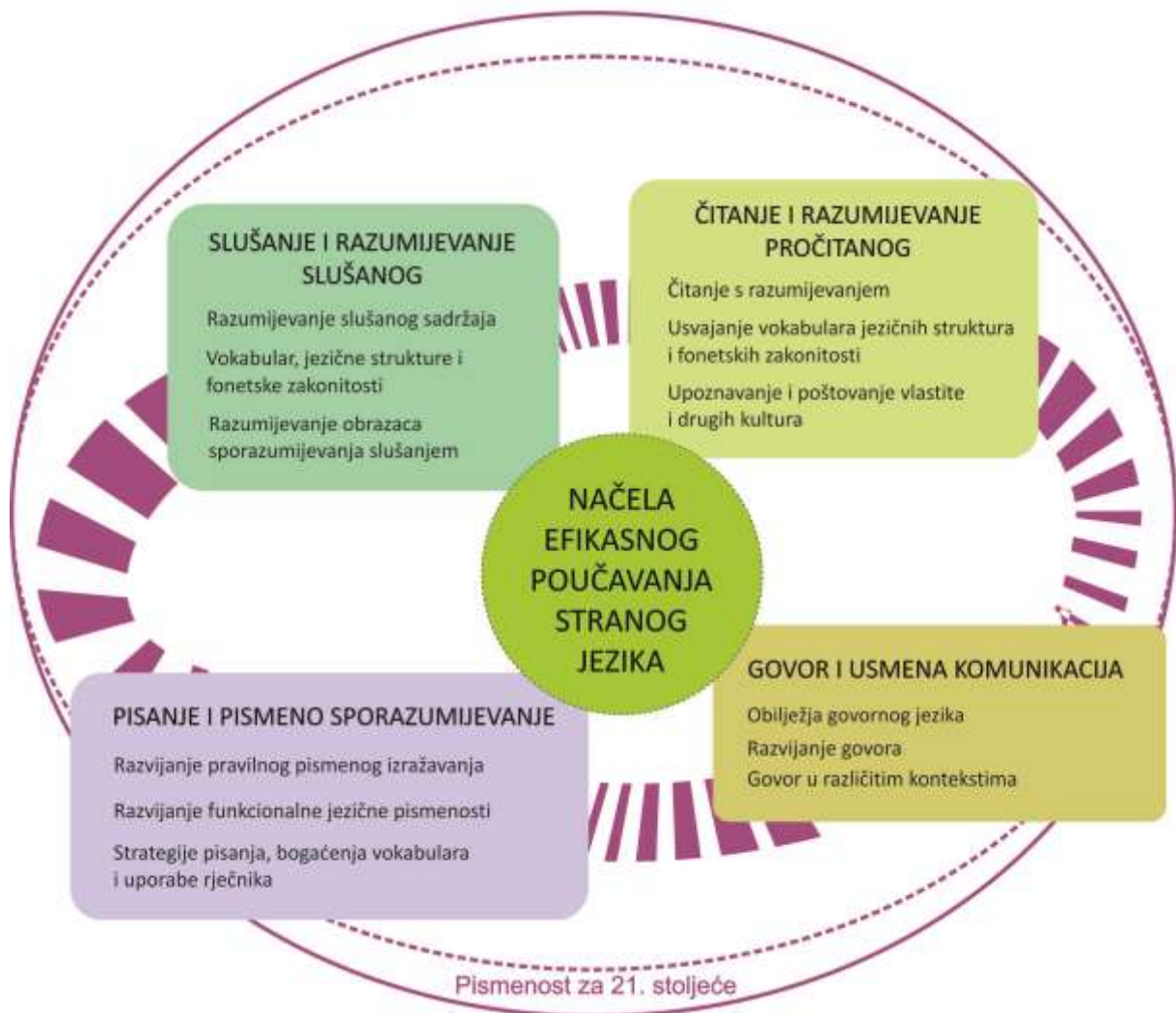
Komponenta 2				
RAZVIJANJE FUNKCIONALNE JEZIČNE PISMENOSTI				
3. Piše funkcionalne tekstove u svrhu efikasne komunikacije				
4. Razvija književni jezik i upoznaje književno stvaralaštvo na stranom jeziku				
5. Razvija jezičnu pismenost u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti				
Pokazatelji područja razvijanja funkcionalne jezične pismenosti sukladno uzrastu za razinu:				
A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg obrazovanja i obuke – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog)obrazovanja i obuke – 18, 19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18, 19 god.)
3a. Piše jednostavne tekstove konkretnog sadržaja na zadatu temu iz svakodnevnog života	3a. Sastavlja tekstove pravilne strukture konkretnog sadržaja na zadatu i slobodnu temu u prijenosu informacija	3a. Izrađuje tekstove pravilne strukture konkretnog sadržaja na zadatu opću i stručnu temu u prijenosu informacija	3a. Izrađuje strukturirane tekstove općeg i stručnog sadržaja u prijenosu informacija	3a. Osmišljava strukturirane i kreativne tekstove konkretnog i apstraktnog sadržaja u prijenosu informacija
3b. Koristi u komunikaciji osnovne forme: raspored, razglednicu, čestitku i pozivnicu, kratko pismo, naputak, zahvalu i poruku	3b. Koristi u komunikaciji jednostavne forme: tablicu, listu, reklamni materijal, recept, obavijest, zamolbu, novosti i obrazac	3b. Koristi u komunikaciji stručne forme: brošure, poslovno pismo, životopis, upisnicu i anketu	3b. Koristi u komunikaciji složene stručne i poslovne forme: poslovno pismo, motivacijsko pismo, dnevni red, zapisnik, sažetak, uplatnicu, seminarski rad, projektni plan i izvješće	3b. Koristi u komunikaciji zahtjevne akademske forme: zamolbu za posao, prijavu na oglas, prijavu za vizu, maturalni rad, saopćenje za štampu, web-sadržaj, sažetak, reklamu, poziv, plakate i školske novine
4. Piše jednostavne tekstove iz strane književnosti	4. Piše tekstove pravilne strukture iz strane književnosti	4. Izrađuje tekstove pravilne strukture iz strane književnosti	4. Osmišljava sastav i esej do pet tekstualnih cjelina iz strane književnosti	4. Kombinira književni jezik u izradbi originalnog sastava i eseja iz strane književnosti
5. Prepoznaje sličnosti i razlike u kulturi i tradiciji drugih naroda i važnost učenja stranih jezika	5. Poznaje multikulturalnost i značaj učenja stranih jezika	5. Objašnjava multikulturalnost, multijezičnost i značaj učenja stranih jezika	5. Analizira multikulturalnost i multijezičnost u globalnoj komunikaciji	5. Procjenjuje multikulturalnost i multijezičnost u globalnoj komunikaciji

Komponenta 3				
STRATEGIJE PISANJA, BOGAĆENJA VOKABULARA I UPORABA RJEČNIKA				
6. Razvija proces pisanja i kreativno pisanje				
7. Obogaćuje vokabular, koristi rječnik i informacijsko-komunikacijske tehnologije				
Pokazatelji područja strategije pisanja, bogaćenja vokabulara i uporabe rječnika sukladno uzrastu za razinu:				
A1 (kraj 6. razreda – 11, 12 god.)	A2 (kraj devetogodišnjeg obrazovanja i obuke – 14, 15 god.)	B1+ (kraj 3. razreda trogodišnjeg srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke – 17, 18 god.)	B2 (kraj četverogodišnjeg srednjeg strukovnog (tehničkog)obrazovanja i obuke – 18, 19 god.)	B2+ (kraj gimnazije – 18, 19 god.)
6a. Pronalazi osnovne informacije u jednostavnim sadržajima iz različitih izvora	6a. Objašnjava i uspoređuje informacije i sadržaje iz različitih izvora i iskazuje svoje ideje	6a. Istražuje pojedinačno ili u timu informacije i sadržaje iz različitih izvora i koristi svoje i ideje tima u odabiru i zaključivanju	6a. Procjenjuje informacije i sadržaje iz različitih izvora u pojedinačnom ili timskom radu na projektima i argumentirano potkrepljuje svoje i ideje drugih	6a. Upravlja informacijama i sadržajima iz različitih izvora i osmišljava ideje u procesu stvaranja, pojedinačno i timski
6b. Piše jednostavan sadržaj iz svog iskustva i povezuje ga sa svrhom pisanja	6b. Prepričava različite sadržaje: doživljeni, pročitani, viđeni i slušani, iskazuje svoje mišljenje i koristi formu i stil pisanja shodno svrsi i kontekstu	6b. Koristi pročitani, viđeni i slušani sadržaj, formu i stil pisanja u kontekstu i iskazuje vlastita uvjerenja i stavove	6b. Razlikuje stvarne i apstraktne sadržaje o osobnim i društvenim temama, stil i formu pisanja u kontekstu i iskazuje mišljenje, osjećanja i uvjerenja	6b. Kombinira stvarne i apstraktne sadržaje o osobnim i društvenim temama stvarajući maštovit i originalan izraz stilom i formom u kontekstu pisanja
7. Povezuje značenje riječi sa sinonimima i antonimima, izrađuje pojmovnik, poznaje sadržaj i organizaciju i rječnika i koristi rječnik i informacijsko-komunikacijsku tehnologiju	7. Objašnjava poznate i nepoznate riječi u obogaćivanju vokabulara i komunikaciji i koristi rječnik i informacijsko-komunikacijsku tehnologiju	7. Koristi opće i stručne riječi, izraze i tekstove u komunikaciji, rječnike i informacijsko-komunikacijsku tehnologiju	7. Bira tekstove i vokabular u komunikaciji, analizira riječi, parafrazira izraze i koristi rječnike i informacijsko-komunikacijsku tehnologiju	7. Kombinira kreativno tekstove i bogat vokabular u komunikaciji i istražuje rječnike i informacijsko-komunikacijsku tehnologiju

Oblasti, komponente i ishodi učenja za ZJNPP-a za strane jezike definirana na ishodima učenja u BiH

SLUŠANJE I RAZUMIJEVANJE SLUŠANOG
Ishodi učenja za:
Razumijevanje slušanog sadržaja
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tumači slušani sadržaj 2. Koristi strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju
Vokabular, jezične strukture i fonetske zakonitosti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Koristi vokabular, jezične strukture i zakonitosti 2. Procjenjuje specifičnosti izgovora slušanog sadržaja
Razumijevanje obrazaca sporazumijevanja slušanjem
<ol style="list-style-type: none"> 1. Procjenjuje obrasce sporazumijevanja poštujući vrijednosti društva 2. Utvrđuje vrijednosti sadržaja u medijima i informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji
ČITANJE I RAZUMIJEVANJE PROČITANOG
Ishodi učenja za:
Čitanje s razumijevanjem
<ol style="list-style-type: none"> 1. Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije 2. Primjenjuje strategije čitanja
Usvajanje vokabulara, jezičnih struktura i fonetskih zakonitosti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Koristi strategije u tumačenju nepoznatih riječi 2. Analizira jezične strukture u kontekstu 3. Čita pravilno koristeći znakove interpunkcije i intonaciju
Upoznavanje i poštovanje vlastite i drugih kultura
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istražuje lingvistiku i kulturu stranog jezika 2. Procjenjuje humanističke, društvene i etičke vrijednosti
GOVOR I USMENA KOMUNIKACIJA
Ishodi učenja za:
Obilježja govornog jezika
<ol style="list-style-type: none"> 1. Govori sukladno osnovnim odlikama govornog jezika 2. Koristi standardne jezične izraze i kulturni govor
Razvijanje govora
<ol style="list-style-type: none"> 1. izgrađuje vještinu govora koristeći komunikacijske strategije
Govor u različitim kontekstima
<ol style="list-style-type: none"> 1. Primjenjuje pravila i norme sporazumijevanja poštujući druge kulture 2. Primjenjuje govor u društvenom kontekstu
PISANJE I PISMENO SPORAZUMIJEVANJE
Ishodi učenja za:
Razvijanje pravilnog pismenog izražavanja
<ol style="list-style-type: none"> 1. Koristi jezične zakonitosti 2. Primjenjuje i razvija vokabular
Razvijanje funkcionalne jezične pismenosti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Piše funkcionalne tekstove u svrhu efikasne komunikacije 2. Razvija književni jezik i upoznaje književno stvaralaštvo na stranom jeziku 3. Razvija jezičnu pismenost u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti
Strategije pisanja, bogaćenja vokabulara i uporabe rječnika
<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvija proces pisanja i kreativno pisanje 2. Obogaćuje vokabular, koristi rječnik i informacijsko-komunikacijske tehnologije

Oblasti i komponente

KLJUČNE KOMPETENCIJE⁷ – PROŽIMAJUĆE TEME ZA STRANE JEZIKE

Ključna kompetencija	Prožimajući pokazatelji
Komunikacijska kompetencija na stranom jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Učenje lingvističkog sustava stranoga jezika i razvijanje sposobnosti uporabe jezičnih znanja (leksičkih, gramatičkih [morfolologija, sintaksa], semantičkih, fonoloških i pravopisnih) za razumijevanje poruka i različitih tekstova i za proizvodnju novih poruka i tekstova • Razvijanje svijesti o djelovanju jezičnog sustava s kontrastiranjem sličnosti i razlika između materinskog i stranog jezika (vokabular, tipične gramatičke strukture, pravopis, itd.) <ul style="list-style-type: none"> ▪ čitanje, razumijevanje i analiza književnih i informativnih tekstova ▪ pisanje raznih vrsta tekstova za različite namjene i publiku, pokazivanje razumijevanja različitih tekstova ▪ pričanje i slušanje radi prijenosa informacija i razumijevanja u različitim situacijama i u različite svrhe. • Korištenje jezičnih resursa za organiziranje, strukturiranje i prilagođavanje poruka (diskursna kompetencija) i segmentiranje poruka prema interakcijskom i transakcijskom planu (kompetencija za plansku koncepciju): <ul style="list-style-type: none"> ▪ sposobnost organiziranja rečenica u sekvence, sposobnost razvijanja teme, sadržajne točnosti i fluidnosti govora, umjesnosti, jasnosti, preciznosti izražavanja ▪ sposobnost strukturiranja informacija za realizaciju različitih makrofunkcija (opisivanje, pričanje, argumentiranje, itd.) ▪ sposobnost vođenja i strukturiranje diskursa u smislu tematskog organiziranja, koherencije i kohezije, logičnog organiziranja, stila i jezičnog registra, retoričke efikasnosti ▪ sposobnost slaganja tekstova u stranice, odlomke (pisma, eseji, itd.). • Korištenje poruka za realizaciju komunikativnih funkcija (funkcionalna kompetencija): <ul style="list-style-type: none"> ▪ tečnost i preciznost izražavanja ▪ uporaba jezičnih iskaza (mikrofunkcija) tijekom interaktivnog djelovanja (npr. dati i tražiti informaciju, izraziti i otkriti ponašanje, sugerirati, uspostaviti društvene veze, korigirati komunikaciju, uzeti riječ, završiti govor, otvoriti raspravu, itd.) ▪ fleksibilnost i prilagodljivost sugovorniku.
Informatička pismenost (informacijska, medijska, tehnološka)	<ul style="list-style-type: none"> • Kritičko korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije za pridobivanje, vrednovanje i hranjenje informacija, za proizvodnju, predstavljanje i razmjene informacija i za sudjelovanje u virtualnim društvenim mrežama • Svijest o razlikama između realnog i virtualnog svijeta • Uporaba tehnologije u svrhu razvoja kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo, korištenje tehnologije za podršku kritičkog načina razmišljanja • Poštovanje privatnosti kod korištenja društvenih mreža, poštovanje etičkih načela, prepoznavanje pouzdanost i valjanosti dobivenih informacija, uporaba mreža za širenje horizonta.

⁷ Pripremila dr. Sonja Sentočnik na temelju sljedećih dokumenata:

1. Identifikacija ključnih kompetencija i životnih vještina: Bosna i Hercegovina. Program zapošljavanja i zadržavanja mladih (2011);
2. Učni nacrt za engleski jezik za osnovno školu/gimnaziju, Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Slovenija; 3. Zajednički evropski okvir za učenje, nastavu i ocenjivanje jezika.

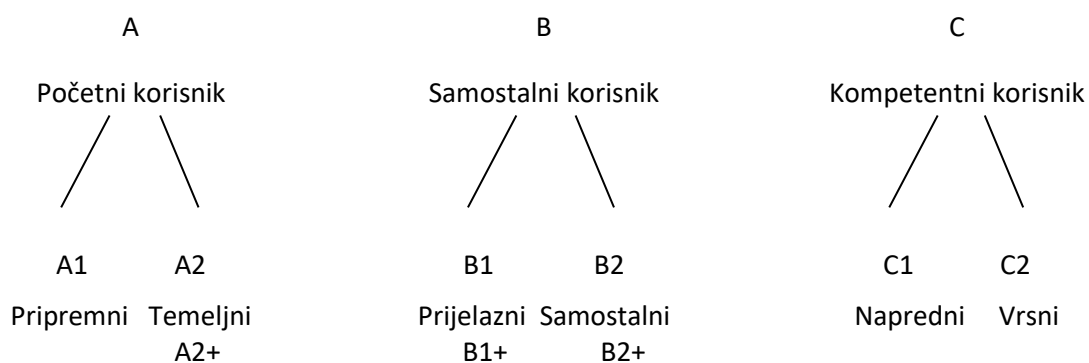
<p>Učiti kako se uči</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje suodgovornosti za vlastito učenje, samoprocjenu i definiranje vlastitih ciljeva učenja: <ul style="list-style-type: none"> ▪ razvijanje svijesti o vlastitim mogućnostima i o vlastitim jakim i slabim stranama, stilovima učenja, inteligencijama kao i sposobnosti identificiranja vlastitih potreba radi primjene vlastitih strategija i postupaka tijekom učenja. • Razvijanje sposobnosti popravljanja, poboljšavanja (samoregulacija): <ul style="list-style-type: none"> ▪ pretplaniranje, izvršenje, kontrola, korekcija različitih oblika komunikativnih aktivnosti (receptije, interakcije, produkcije, medijacije). • Uporaba različitih metoda i strategija učenja:⁸ <ul style="list-style-type: none"> ▪ poznavanje i svjesno korištenje različitih strategija učenja ▪ omogućavanje učeniku da stekne sposobnost otkrivanja najuspješnijeg i najbržeg načina za učenje stranog jezika, da odabere različite mogućnosti i najbolje primijeni u praksi ▪ razvijanje kritičkog stava o tome što učenik u školi uči kao i o vlastitom procesu učenja ▪ sposobnost organizacije i uređivanje vlastitog učenja, razvijanje upornosti ▪ razvijanje samomotivacije, samopouzdanja, potrebe za kontinuiranim učenjem.
<p>Društvena i građanska kompetencija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznavanje vlastitih emocija, zanimanje i poštovanje za druge kulture; • Razumijevanje vlastitog narodnog identiteta i sebe kao pripadnika neke skupine u interakciji s kulturnom identitetom Europe i ostatka svijeta • Svijest o europskom i svjetskom kulturnom naslijeđu i o kulturnoj i jezičnoj raznolikosti svijeta • Poznavanje lingvističkih i kulturnih osobitosti društva i zajednica u kojima se govori određeni strani jezik • Razvijanje svijesti i razumijevanja sociokulturnih i međukulturnih pravila i norma uporabe stranoga jezika, te razvijanje odgovarajućih strategija za komunikaciju, interpretaciju i korištenje poruka sukladno ovim pravilima i normama (sociolingvistička kompetencija); <ul style="list-style-type: none"> ▪ uvažavanje karakterističnih crta društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja) ▪ uvažavanje pravila lijepog ponašanja (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, itd.) ▪ uvažavanje razlika u jezičnim registrima (razine formalizma) Sposobnost prepoznavanja dijalekta i akcenta (naglasaka) kroz leksičke, gramatičke, fonološke, glasovne, paralingvističke (npr. govor tijelom) elemente ▪ konstruktivno komuniciranje i poštovanje u društvenim situacijama, kvalitetna međuljudska komunikacija.
<p>Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje projektima • Prepoznavanje vlastitih jakih i slabih strana • Rad u timovima na kooperativan i fleksibilan način • Konstruktivno surađivanje u aktivnostima i uporaba vještina grupnog rada • Upravljanje rizikom i razvijanje svijesti o odgovornosti.

⁸ Pod strategijama podrazumijevamo najekonomičniji i najpotpuniji način na koji korisnik stranog jezika uspijeva staviti u pogon vlastite jezične resurse i sposobnost kako bi odgovorio na potrebe određene komunikacijske situacije i ostvario željeni cilj. Uporaba strategija pretpostavlja primjenu metakognitivnih vještina učenja.

Kulturna svijest	<ul style="list-style-type: none"> • Izbjegavanje stereotipa, prihvaćanje kompromisa, razvijanje osobnog integriteta i poštovanje integriteta drugih, primjerno samopouzdanje • Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i frustracija, sposobnost empatije • Poznavanje najznačajnijih kulturnih dostignuća, uključujući i pop-kulturu, cijenjenje umjetničkog rada i kulturnih događaja • Uvažavanje i uživanje u umjetničkim djelima i izvedbama i razvijanje osjećaja za lijepo.
Kreativna i produktivna kompetencija	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje kompleksnog mišljenja: <ul style="list-style-type: none"> • sažimanje, uopćavanje, podrška uporabi viših kognitivnih sposobnosti, kao što su analiza, sinteza, vrednovanje, uporaba kritičkog mišljenja (razlikovanje između činjenica i mišljenja, argumentiranje teza) • uporaba logičnog strukturiranja i nizanja argumenata kod primanja i tvorbe stranog jezika i saznavanja jezičnih zakonitosti. • Razvijanje kreativnosti i potrebe za izražavanjem te osjećaj za estetske vrijednosti: <ul style="list-style-type: none"> • proizvodnja i povezivanje različitih ideja, proizvodnja pretpostavki i različitih proizvoda. • Razvijanje otvorenosti različitog kulturnog izražavanja i pripremljenosti za razvijanje vlastite kreativnosti i sposobnosti izražavanja: <ul style="list-style-type: none"> • sposobnost toleriranja suprotnih ideja • donošenje zaključaka neovisno • razvijanje pozitivnog stava i spremnosti za relativiziranje vlastitog stanovišta i sustava vrijednosti, razvijanje spremnosti za otklon u odnosu na ustaljena ponašanja prema drugim kulturama. • Podrška radoznalosti, želji za novim saznanjima: <ul style="list-style-type: none"> • omogućavanje izražavanja vlastitih misli, ideja, emocija • razvijanje sposobnosti promatranja, sudjelovanja i integriranja novih iskustava i spremnosti za mijenjanje prethodnih.

GLAVNE RAZINE JEZIČNIH KOMPETENCIJA

Tri glavne razine:

Prikazano je devet koherentnih razina. Ljestvica sadrži podrazine između A2 i B1, između B1 i B2 te B2 i C1.

Moguće postojanje „užih“ razina može se koristiti u pedagoške svrhe, ali i tijekom šire evaluacije konvencionalnih razina.

Izvor: Tablica urađena na temelju podataka iz ZEROJ-a, Podgorica, 2002., str. 32.

ZAJEDNIČKE RAZINE KOMPETENCIJA

Iskusni kandidat	C2	Bez napora može razumjeti sve što pročita ili čuje. U stanju je činjenično argumentirano rekonstruirati iskaz, koristeći različite pismene i usmene izvore na jasan i koherentan način. Izražava se tečno, spontano i precizno, iskazujući istančan osjećaj za značenje i smisao iskaza o temama kompleksne sadržine.
	C1	U stanju je razumjeti širi opseg dužih i zahtjevnih tekstova i prepoznati skrivena značenja. Izražava se tečno i spontano, sasvim neupadljivo pristupa traženju pravih riječi i izraza. U privatnom životu, na poslu ili u školi jezikom se služi na djelotvoran i umještan način. U stanju je govoriti o složenim temama na jasan i osmišljen način, ispoljavajući sposobnost kontroliranog instrumentarija u organizaciji, artikulaciji i koheziji vlastitog diskursa.
Nezavisni kandidat	B2	U stanju je razumjeti suštinu konkretnih ili apstraktnih sadržaja u nekom složenom tekstu, kao i stručnu raspravu iz svoje oblasti. U stanju je izražavati se s određenim stupnjem spontanosti i lakoće, tako da razgovor s izvornim govornikom ne predstavlja napor ni jednom ni drugom. Izražava se jasno i potpuno o velikom broju tema, umije iskazati svoje mišljenje o aktualnim dešavanjima i izložiti prednosti i mane u odnosu na budući razvoj situacije.
	B1	U stanju je razumjeti ključne stavke iskaza, ukoliko se radi o jasnom i standardnom jeziku i poznatim stvarima i događajima s posla, iz škole, slobodnog vremena itd. Snalazi se u većini situacija na putovanjima, u područjima gdje se govori jezik koji uči. U stanju je govoriti o poznatim stvarima i stvarima koje ga zanimaju na jednostavan i koherentan način. U stanju je prepričati neki događaj, dešavanje, san, izraziti očekivanja, cilj ili ukratko obrazložiti i objasniti razloge koji se odnose na neki projekt ili ideju.
Kandidat početnik	A2	U stanju je razumjeti rečenice izvan konteksta i često korištene izraze u svezi s opsegom svojih osnovnih aktivnosti (na primjer, osnovni podaci o sebi i obitelji, kupovina, susjedstvo, posao). U stanju je voditi razgovor tijekom uobičajenih i običnih poslova, koji se svodi na razmjenu jednostavnih i izravnih informacija o svakodnevnom i poznatim stvarima. U stanju je jednostavnim izrazima opisati svoje zanimanje, neposredno okruženje i evocirati teme koje su u svezi s neposrednim potrebama.
	A1	U stanju je razumjeti i koristiti poznate i svakodnevne izraze, kao i proste rečenice koje mu pomažu zadovoljiti neke konkretne potrebe. Umije predstaviti sebe i drugoga i postavljati pitanja o nekoj osobi, kao na primjer o mjestu stanovanja, poznanstvima, imovini i odgovarati na istu vrstu pitanja. U stanju je voditi jednostavan razgovor, ukoliko sugovornik polako i razgovijetno govori i želi pomoći.

Izvor: ZEROJ, Podgorica, 2002., str. 56-57.

Literatura:

Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., et al. (Eds). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing. A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Addison Wesley Longman.

Australian curriculum: English. Retrieved from: <http://www.australiancurriculum.edu.au/English/Rationale>

Council of Europe (2011). *Common european framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Council of Europe.

Dumont, H., Istance, D., Benavides, F. (2010). The nature of learning. Using research to inspire practice. OECD's Centre for Educational Research and Innovation.

National core curriculum for basic education. Finish Board of Education, 2004. Retrieved: http://www.oph.fi/english/curricula_and_qualifications/basic_education.

Posodobljen učni načrt za predmet angleščina v osnovni šoli. Ministrstvo RS za šolstvo in šport Slovenija. Ljubljana, 2011 (*Curriculum for English as a Foreign Language for Primary School*)

Posodobljen učni načrt za predmet angleščina (nemščina, francoščina) na gimnaziji. Ministrstvo RS za šolstvo in šport Slovenija. Ljubljana, 2008. (*Curriculum for English/German/French as a Foreign Language for Grammar School*).

The Ontario curriculum grades 1-8. Languages. Ministry of Education Ontario, 2006. Retrieved from

English language syllabus. Ministry of Education Singapore, 2010. Retrieved from: www.moe.gov.sg/.../syllabuses/english-language.../english-primary-secondary-express-normal-academic.pdf

Zajednički evropski okvir za učenje, nastavu i ocjenjivanje jezika. Retrieved from: www.eu-okvir-za-ucenje-oth-srb-t07

ZJNPP-a za bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik definirana na ishodima učenja. Bosna i Hercegovina, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje. Mostar, 2013.

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO,
OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

Nakladnik:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Za nakladnika:

Maja Stojkić, ravnateljica Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Lektura:

Sandra Zlotrg

DTP:

APOSO